

Riksomfattande tema	Särskilt mål: SM 4.1.1 Vägar till arbete Prioritet 4: Ett sysselsättande, kompetent och inkluderande Finland Förbättring av förutsättningarna för affärsverksamhet för sociala företag Improving the prerequisites for business for social enterprises
Kontaktperson(er) för det förmedlande organet	Jukka Anttila, jukka.anttila@ely-keskus.fi
person(er) för samordningsprojektet	[Namn, E-post, Telefonnummer]
Ansvarig(a) vid ministeriet/ministerierna	Arbets- och näringsministeriet arbetsmarknadsråd Tuija Oivo +358 295 049 040
Genomförandeperiod	2021-2027
Uppskattad finansieringsram, offentlig finansiering (EU+staten+kommunen och annan offentlig finansiering)	9,9 M€

1) Koppling till EU:s strategier, de landspecifika rekommendationerna för Finland och de nationella strategierna

Det beräknas finnas 2,8 miljoner aktörer och företag inom sociala ekonomi i EU, vilka sysselsätter 13,6 miljoner personer. Europeiska kommissionen gav 2011 meddelandet om sociala företag "Social Business Initiative". I november 2020 publicerades en utvärdering av genomslaget av SBI-meddelandet (The Study on the impact of the SBI and its follow-up actions). Rapporten visar att det har skett en positiv utveckling i olika länder, men att arbetet måste fortsättas målmedvetet. Därför håller vi för närvarande på att bereda en ny handlingsplan för den sociala ekonomin (The Social Economy Action Plan), som färdigställs under innevarande års sista kvartal.

Socialt entreprenörskap har tagits upp i statsminister Sanna Marins regeringsprogram som ett sätt för att bygga upp förtroende och en jämlik arbetsmarknad och för att höja sysselsättningsgraden. Den arbetsgrupp som arbets- och näringsministeriet tillsatt har utarbetat ett förslag till strategi för sociala företag och en handlingsplan i anknytning till den. Regeringen har i sin ramförhandling på våren 2021 godkänt strategin.

Syftet med strategin är att stärka de sociala företagens verksamhetsförutsättningar, öka antalet nya företag samt utveckla de sociala företagens kunnande. Målet är ett livskraftigt ekosystem för sociala företag, vilket på ett effektivt sätt bidrar till att lösa samhällsutmaningarna. Ett av de viktigaste målen med strategin är att sysselsätta partiellt arbetslösa och personer som i övrigt har en svår ställning på arbetsmarknaden.

För att förbättra de sociala företagens verksamhetsförutsättningar och säkerställa kontinuiteten i stödet har en särskild nationell sakkunnighet inrättats. Det handlar om ett kompetenscentrum med särskild expertis om sociala företag. Det bildar nätverk med andra aktörer och främjar uppkomsten av strukturer och kompetenser, vilka på olika sätt stödjer etableringen av sociala företag och förutsättningarna för affärsverksamheten i alla skeden av företagsverksamheten. Ledningen och uppföljningen av centralens verksamhet ankommer på arbets- och näringsministeriet.

Genomförandet av det nationella strategiska arbetet är nära kopplat till genomförandet av ESF-programarbetet och strukturfondsprogrammet.

2) Mervärde för nationell verksamhet och samarbete med regional strukturfondsverksamhet

Det kompetenscentrum som styrs av ANM samlar den för närvarande fragmenterade och punktformiga expertisen och skapar nödvändiga gränssnitt för att främja socialt entreprenörskap på nationell nivå. Kompetenscentret för samman olika aktörer och förbättrar dialogen, informationsutbytet och det systematiska samarbetet mellan olika aktörer och nätverk av aktörer.

Redan under tidigare ESF-perioder har de sociala företagen varit en central grupp av sökande och genomförare av ESF-projekt i regionerna. ESF-projektverksamheten har dock varit punktformig och okoordinerad på grund av avsaknaden av en gemensam riksomfattande strategi.

Det riksomfattande samordningsprojektet stödjer byggandet av en övergripande miljö för sociala företag på praktisk nivå, vilket tas upp i förslaget till programdokument, och säkerställer att information samlas in och sprids regionalt och lokalt. Samordningsprojektet säkerställer att stöd för slagkraftiga och skalbara sociala innovationer uppkommer, etableras och sprids, vilket beskrivs som den genomskärande principen för det aktuella särskilda målet. Detta kommer också att stödja förutsättningarna för en ny social verksamhet och sysselsättning.

Systematisk datainsamling om sociala företag saknas för närvarande. Det riksomfattande kompetenscentret kommer att främja strukturer och en dialog som harmoniserar datainsamlingen. På grund av sektorns fragmenterade struktur finns det dock mycket begränsad tillgång till information från offentliga eller andra register. I praktiken finns en betydande del av informationen hos nätverken av regionala och lokala aktörer. Också insamlingen av denna information från regionerna för att utnyttjas av kunskapscentret och myndigheterna ska organiseras i samband med projektet.

Samtidigt för samordningsprojektet referensramen för sociala företag och diskussionsförloppet på EU-nivå till den nationella diskussionen. Projektet deltar också i det internationella samarbetet, som är en integrerad del av genomförandet av detta tema. Projektet främjar också internationellt samarbete mellan lokala och regionala nätverk.

3) Verksamhetens målgrupper

Syftet med samordningsprojektet är att skapa ett nätverk av partnerskap för social integration, där de viktigaste nationella och regionala aktörerna deltar.

De viktigaste parterna är:

- finansiären och de centrala ministeriernas sakkunniga, programsamordnare och projektövervakare
- företrädare för ESF+-programmet, Landsbygdsnätverket, Business Finland, STEA och andra finansiärer som är relevanta med tanke på temat
- projekt för utveckling och eller forskning av socialt entreprenörskap som finansieras av ovan nämnda organ
- nationella centrala paraplyaktörer inom sektorn
- centrala internationella nätverk och samordningsprojekt kring temat
- landskaps- och kommunbeslutsfattare

Målgruppen utgör sociala företag, det vill säga aktiebolag, som har fastställt ett socialt mål för sin verksamhet i sin bolagsordning, andelslag, föreningar, stiftelser och andra sammanslutningar vilka bedriver affärsverksamhet samt sammanslutningar som bildats av dessa. Målgruppen kan också utgöras av deras ledning och personal samt personer som överväger socialt entreprenörskap.

De indirekta målgrupperna utgörs av partiellt arbetsföra och andra personer med svag arbetsmarknadsställning, vars sysselsättning gynnas av att ekosystemet för socialt företagande förbättras och nya sociala innovationer och socialt företagande främjas.

De indirekta målgrupperna omfattar dessutom medier, arbetstagare inom kommunernas näringsverksamhet, sysselsättningsvården samt social- och hälsovården, sakkunniga inom arbets- och näringsförvaltningen samt landskaps- och kommunbeslutsfattare.

4) Verksamhetens konkreta innehåll och eventuella underteman

Samordningsprojektets centrala uppgift är att stödja de regionala och lokala aktörernas arbete i linje med den övergripande strategin i alla skeden av processen: bildande av nätverk, identifiering av de frågor som ska lösas, projektering, pilotprojekt, synliggörande och spridning av resultat, skalning av verksamheten och skapande av nytt socialt entreprenörskap samt stärkande av befintliga förutsättningar och genomslaget.

Samordningsprojektet verkar i direkt anslutning till det riksomfattande kompetenscentret, vars uppgift är att vara sakkunnig på socialt entreprenörskap och genomförare av strategin och att skapa strukturer och gränser som möjliggör konsekvent utveckling av socialt entreprenörskap och social affärsverksamhet på riksnivå.

Verksamhetens centrala innehåll och underteman:

- Riksomfattande modeller för samarbete och nätverksarbete
 - bilda nätverk och samarbete mellan sociala företag (inklusive skapande av "paraplyer"/"takstrukturer" som förbättrar färdigheterna, mentorskap och kollegialt stöd).
 - bilda nätverk med sociala företag och föra samarbete med andra företag för att främja affärsverksamheten och dess förutsättningar

- Riksomfattande modeller för att öka det sociala företagandet
 - företagsinkubations- eller acceleratorverksamhet som påskyndar och stärker de sociala företagens start, utveckling och tillväxt samt internationalisering
 - rådgivningstjänster och andra sakkunnigtjänster för företag vilka främjar affärsverksamheten
 - förbättring av servicesystemens färdigheter: utökande av kunskapen och kunnandet om sociala företag för dem som erbjuder olika tjänster till företag och stöd i olika skeden av företagsverksamheten
 - förstärkning av förutsättningarna för partiellt arbetsföra och andra personer med svag arbetsmarknadsställning till yrkesutövning och entreprenörskap

- Riksomfattande modeller för främjande av uppkomst av sociala innovationer
 - strukturering av nätverkssamarbetet mellan sociala företag och olika läro- och forskningsanstalter för att främja sociala innovationer
 - inrättande och förstärkning av strukturer för att främja skalning och kommersialisering av sociala innovationer på regional och lokal nivå (bland annat förstärkning av IPR-kompetensen på området, nätverkssamarbete med innovationsfinansiärer för att stärka finansieringskanalerna).
 - korpollinering av kompetensen hos olika aktörer med olika verksamhetslogiker (till exempel biståndsbaserade aktörer, tillhandahållare av tjänster inom den offentliga sektorn och missionsbaserade företag).

- Riksomfattande modeller för sysselsättning av partiellt arbetsföra och andra personer med svår arbetsmarknadssituation som en del av socialt entreprenörskap
 - förstärkning och strukturering av nätverk av sociala företag vilka integreras i arbetet
 - samordnings-samarbete med bland annat inflytelserika aktörer inom offentlig upphandling
 - framlyftande och stöd för spridning eller skalning av slagkraftiga lokala och regionala modeller

- Riksomfattande modeller för datainsamling, kändhet, genomslag och finansiering
 - förbättring och systematisering av statistikföring, datainsamling och information om sociala företag och social ekonomi
 - förstärkning och spridning av metoder för mätning av verksamhetens genomslag samt kommunikation om detta
 - förbättring av kändheten för verksamhetsmodellen för sociala företag (till exempel kommunikationskampanjer, material för läroanstalter och olika aktörer)
 - redogörelse och främjande av nya finansieringsmodeller som stödjer social verksamhet och som bygger på genomslag (till exempel investering i genomslag, resultatbaserad upphandling, kombination av gräsrotsfinansiering med finansieringsinstrument)

5) Samarbete, partnerskap, samutveckling

Temat har utarbetats i ett samarbete med experter från de centrala ministerierna och med företrädare för regionerna. De viktigaste intressenterna omfattar också aktörer inom social ekonomi, sociala företag och nätverksaktörer som arbetar med dem samt arbetsmarknadsparter och företrädare för företagen. Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy genomförde år 2019 en utredning om sociala företag i Finland. ANM:s arbetsgrupp för en strategi för sociala företag har anordnat samråd med olika aktörer, organisationer, forskningsanstalter, myndigheter samt företag och arbetsmarknadsparter inom social ekonomi. Behovet av ett samordningsprojekt har kommit till uttryck i det samråd som ordnades och den utredning som utarbetades. Också de internationella erfarenheterna förespråkar stark samordning för att främja verksamheten inom temaområdet.

Målen och åtgärderna har förberetts i en aktiv dialog med aktörerna inom temaområdet. Centrala sociala företag, högskolor och läroanstalter samt branschexperter, vilka under tidigare ESF-perioder genomfört ESF-projekt i anknytning till socialt entreprenörskap, har deltagit i planeringen av samordningsprojektets mål och åtgärder.

6) Indikatorer för mätning av resultat

En central indikator för samordningsprojektet är antalet aktörer, nätverk och projekt som deltar i projektets verksamhet samt antalet verksamhetsmodeller som de utvecklar och/eller genomför på försök och deras genomslag. Också antalet mikroföretag och små och medelstora företag som får stöd är en indikator. I projektet utarbetas en modell för datainsamling och tillsammans med de offentliga registeraktörerna säkerställs det att relevant information finns tillgänglig.

I projektet utvecklas gemensamma indikatorer för att mäta verksamhetens genomslag och de tas i bruk allmänt. Också de kvalitativa indikatorerna, uppföljningen och utvärderingarna är viktiga för temat när det gäller att synliggöra resultaten och deras genomslag.

I fråga om de sysselsättningsfrämjande delprojekten utgörs indikatorn av de normala indikatorerna för programperioden, den aktuella prioriteringen och det särskilda målet.

7) Fortsatt verksamhet efter att projekten relaterade till temat slutförts

Uppföljningen av genomförandet av samordningsprojektet har kopplats till arbetet i ovan nämnda arbetsgrupp för en strategi för sociala företag och det riksomfattande kompetenscentret. Genom att regelbundet rapportera och interagera med projektet säkerställs det att arbetsgruppen kan behandla och förbereda förslag för det politiska beslutsfattandet, till exempel i fråga om lagstiftning, finansiering och handledning. Genom samarbetet mellan kompetenscentret och samordningsprojektet säkerställs det att

kompetenscentrets arbete på riksnivå sprider sig till den regionala och lokala nivån och att det punktmässiga arbete som utförts under tidigare strukturfondsperioder samlas till en slagkraftig strategiskt framväxande och expanderande helhet, som stödjer målen för den riksomfattande strategin. Under projektets gång byggs en nätverksstrategi som baserar sig på permanenta strukturer, där de sociala företagens verksamhet främjas genom ett samordnat samarbete mellan normala strukturer såsom utbildnings- och forskningssystem, ett mångsidigt finansieringssystem och de så kallade paraplyaktörerna på området. Under projektets gång kommer också åtgärder att vidtas för att i större utsträckning identifiera de befintliga finansieringsinstrumenten för socialt entreprenörskap.

8) Kommunikationsplan

Termen och verksamhetsmodellen "socialt företag" är fortfarande dåligt känd. Syftet med projektets kommunikation är att göra utvecklingen av den befintliga lokala och regionala sektorn synlig på riksnivå och att göra den modellen med socialt entreprenörskap och dess förmåner mer kända bland konsumenter, beslutsfattare, myndigheter och finansiärer.

Projektet kräver en grundlig kommunikationsplan, som i tillämpliga delar också kopplas till ministeriernas kommunikation.

Det centrala målet med kommunikationsplanen är att stärka arbetet på lokal och regional nivå i det riksomfattande strategiarbetet och på motsvarande sätt göra det riksomfattande strategi- och kompetenscentrets arbete synligt på regional och lokal nivå.